

Még jelenik mindennap a delutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félre 6 ft, évkönyvre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstejn és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent

Nyitólélek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetéseket s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Az országházból.

Pest, sept. 23-án.

(Vége.)

Gubody Simonyt pártolta s csakhamar felállt Jókai is kijelenteni azt, hogy ő a tegnap azt mondta: „hogy ha az államnak pénze van, adja azt hazai és nem nyereszkes társulatoknak.“ Az ország humoristája tehát pénzádásról beszélt akkor, midőn „kincs nincs!“ Utóbb aztán elismerte, hogy ha kell pénz és nincs, hát kölcsönt kell felvenni, de hasznos beruházásokra, mert különben a hitelezők is drágán adják. Mint tudjuk a 30 millió hasznos beruházásokra kell, de azért Jókai azt nem szavazza meg. Bizony a humorizálással megfér néha a következetlenség is egy kalap alatt.

Hanem ime itt volt a mitra is. Tisza Kálmán szókott és elméjü dialecticájával csak annyit mond, hogy a pénzügyminiszter még nem czáfolta meg a felhozott ellenokokat. Ő bizik a magyar nép józan eszében (ez jól van mondva!) s hiszi, hogy az tudni fogja kinek van tulajdonképe igaza. Abba is kételkedik, hogy a felveendő kölcsön a megjelölt czélokra fog-e fordíthatni, s ezért nem szavaz a kölcsön megadására. T. K. beszéde elején ép úgy mint végén csak ugy szemekkel kérdeztük: miért nem beszél Ghyocy K., miután ifjabb vezértársa az ily pénzügyi apróságok körül csak egy általános phrazi-sokban szeret mozgolódni — s ezt sem a legügyesebben.

T. K.-nak Csiky Sándor sietett segélyére, s nagy garral párhuzamot vonván 1848 és 1872 közt így kiáltott fel, ha a jobb párt pénzt akar pazarolni „pazarolják a maguk, de nem a nemzet zsebéből,“ mert eljön a pillanat, midőn a „nemzet minden tettökért számot fog kérni.“ (Erre a baloldal éljenzett s némelyek látni vélték, mily meglepéssel, bár a kételkedés némi finom mosolyával arcán legelteté szeméit T. K. az utána szólott szélbalog férfun.) Ezzel az általános vita bezárván, csak a miniszterek és előadók szólhattak.

Kerkapoly pénzügyminiszter törte meg a hallgatást. Ha az állam rendes háztartásának — ugymond — folyamatosan tartása, tarthatása céljából kell kölcsönt felvenni, akkor helyes a tan, hogy e kölcsön fölvételét a kövekező állami költségvetés tárgyalásának kell megelőzni; de ha a jövő gyümölcsözés céljából való befektetések a cél, akkor ennek az évi költségvetés megszavazásához semmi köze. Például az 1867. július 2-án kelt országgyűlési határozat 60 millió frtot szavazott vasutakra a nélkül, hogy a költségvetést tárgyalta volna, mert tudta, hogy investálásról és nem rendes kiadások fedezéséről van szó. Sőt a vonalokat sem határozta meg, hanem csak a sürgősebbeket jelölte meg, 60 milliót szavazott meg „a közelebbi években szükségessé váló költségek fedezésének biztosítására. Ha előbb hozatik meg a törvény valamely kijelölt vasút építésére, a pénzügyérnek csak olyan kölcsönadót lehet találni, ki a megszabott föltételek alatt készpénzt adni, s ki azon alól bizonyon nem fog adni. Ma az ország többet tud a 30 millió kölcsön céljáról, tudja azt: hogy a ház által elhatározott utvonatokra szükséges a 30 millió; akkor csak annyit mondott: vasutakat akarok építeni szavazok reá 60 milliót. A törvény meghozatalára azért van szükség, hogy a megbeszélések alapján a szerződést meg lehessen kötni, s a kölcsönt realisálni akkor, midőn az eselyek kedvezők. A pénzre magára ugyan még nincs ma szükség, de van a szerződés megkötésére. A mostani kölcsön 8%-al jobb az azt megelőzőknél. Kéri a házat a törvény megszavazására, hogy a netalán közelebb kínálkozó kedvező alkalmakat felhasználhassa, s ne legyen kénytelen azokat elszalasztani.

Még egyszer szóltak az előadók s röviden a pénzügyér és ezzel az általános vita befejeztelt s miután névszerinti szavazás kéretett, 428 igazolt képviselő közül távol levén 230 — igen-nel szavazott 109, nem-mel 88. Ezután a törvényjavaslat a részletes vitában észrevétel nélkül elfogadtatott a központi bizottság szövegezésére szerint

Lapszemle.

A „Reform“ csaléteknek nevezi a német lapok azon kijelentéseit, mintha a horvát nemzeti párt mögött Hohenwarth és cseh tehetősek erszényei állának; Hohenwarth kikerülte a közeledő horvátokat, de az tagadhatlan, hogy a cseh vívmányok kissé megszüdíték ezeket; azonban a cseh kiegyezés létrejötté esetén látni fogják a horvátok, hogy a cseh autonómia koránsem éri el azon önállóságot, milyen a mi horvátjainké, a kiegyezés nem sikerülte pedig ugy is észreteríti őket, mert azért a német lapok insinuatióit mi nyugodtan nézhetjük.

A „Pesti Napló“ az összes osztrák zavarokban nem lát még eddig oly tény, mely a törvény értelmében beavatkozás indokát képezhetné; az alkotmány megtámadva nincs, a dualismus egy harmadik országcsoport által nem zavartatik, pedig csak ez okok fenléte mellett lehetne Magyarországnak az osztrák zavarokba avatkoznia.

Az „Ellenőr“ Ausztriához való szoros viszonyunknál fogva lehetetlennek hiszi, hogy az osztrák alkotmányválságot illetőleg, mivel az ép a kiegyezési törvény egyik alapfeltételét, a delegationalis intézményt teszi kétségessé, a noninterventio elve sokáig fenntartható le-

gyen, — ez esetben pedig ki kell szemelnünk azon pártot, melynek tartós hatalomra lehet kilátása, s ha már beavatkozandotunk, befolyásunkat erőlyesen kell megtartani.

A „Magyar Ujság“ Erdélyre sürgősnek mondja a választási törvény revizióját, mert a mostani a helyi viszonyoknak, népműveltségnek stb. meg nem felelven, a nagy részt kizárja a választásokból s így a köz-hangulatnak nem felel meg.

Tanügyi levelek.

Sz.-Keresztur, 1871. sept. IV.

VI. Tisztviselők. 1) Elnök, alelnök és két jegyző ugyanaz, a ki a főkegyeletnél; kik közül az elnök különös teendője, hogy a tisztviselő karral és választmányal tartandó előleges értekezlet alapján az özi gyűlésre javaslatot terjeszzen bé a segedelmezést illetőleg, s az egyelet hatóságokkal és egyesekkel szembe hivatalosan képviselje; a jegyzőké, pld., hogy a pénztárt és segedelmezést illető tárgyalásokat külön jegyzőkönyvben vezessék.

2) Biztosítékot nyújtó pénztárnok s egy ellenőr, kik az egyelet utasításai szerint a tőkét keblé kezelés után kamatoztatják s a többi hivatalnokokkal együtt és egy időre választatván, év végén részletes kimutatást, illetőleg számadást terjesztenek a gyűlés elébe.

3) Egy öttanu választmány, kik közül három a rendes és kettő az alapító tagok közül választatik. Feladata e választmánynak, hogy a tisztviselő karral együtt minden lehető megtegyen az alapítóke gyarapítására, czélszerű hasznosítására s a pontos kezelés ellenőrzésére, mivelre elnöki felszólításra részt vesz a segélykiosztást illető előleges tanácskozásokon s a pénztárnokkal előre nem közölt időben évenként legalább kétszer megvizsgálja a pénztárt, s annak állásáról a következő gyűlésen jelentést tesz.

4) A segély-egylet hivatalos központja Sz.-Keresztur.

VII. Gyűlések. 1) A segély-egylet gyűlései a sz.-kereszturkörü főkegyelet gyűléseivel ugyanazon időben és helyen tartatnak, hol a pártoló tagok tanácskozási, az alapító és rendes tagok pd. szavazójoggal bírnak. Az erkölcsi testületek részvényeik számarányában választottaik által gyakorolják e jogukat.

2) Az egyelet a segélyezést és segélypénztárt illetőleg végérvényes határozati joggal bír, s e tekintetben az udvarhelyszéki általános néptanítói egylettől teljesen független.

3) A gyűlések nyilvánosak.

VIII. Felozlás. A segélyegylet felozlása akkor következnek be, ha a rendes tagok száma ötre apadna le, a mikor is ezek az alapítókat az alapítótagokkal egyetértőleg valamelyik hazai takarékpénztárba helyezik el, s az e feletti felügyeletet az illető könyvecskével egyetemben átadják a sz.-keresztur tanítóképezde igazgatótanácsának és tanári testületének, melynek feladata lesz kedvező körülmények közt s alkalmas időben az egyelet ismét életre hívni.

E rövide vont alapszabályok megvitásánál többek részéről nyilvánult az a nézet, hogy a segélyezésnek az özvegyekre és árvákra is ki kellene terjesztetni. Az alapítóknak és a bizottmányoknak azonban a volt a nézete, hogy miután a tanitók legnagyobb része csekély fizetése miatt nem élhet és felelhet meg hivatásának, legelső sorban népnevelésünk e legnagyobb nyomórán kell segitenünk, s így maga a fizetésjavítás is nem annyira személyhez, mint az állomásokhoz kötendő. Ez alapon véteket fel egyeleti rendes tagoknak a községek, illetőleg az ekklesiák. És ez — tudunk szerint — egészen új képző eleme hasonnemű egyleteinknek. A mint a tanitói fizetések apránként javítva lesznek, természetesen kedvezőbb lesz az özvegyek és árvák sorsa is. Ezekre is azonban kiterjesztendi egyeletünk figyelmét, ha egyszer pénztárunk megerősödött s eredeti czélját legalább megközelítette. Addig azonban nem tanácsos igen sokat akarni, mert a ki sokat markol keveset szorit. Az is nagyon ajánlatos, hogy ha hasonló egyletek még tán alapulnak, mentől kisebb körben mozogjanak, mert a rendes tagok nagy száma még egy erős pénztárt is könnyen megbuktat.

A fennebbiekben részint tényeket, részint terveket közöltem, a melyek érdemesek a figyelemre, még tán a követésre is. Kozma F.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Konstantinápoly. Tengerészeti czélokra 7 millió kölcsön vétetett fel. Assin basa lett Bosnia kormányzója. A felsőbb kormánykörökben nagy változások lesznek.

Turin. A mont-cenisí pályát október közepén adják át a forgalomnak.

Victor Emanuel a veronai táborba utazott, onnan Milanoba megy a kiállítást megtekinteni.

Versailles. A párisi pénzügyminiszterium leégése alkalmával nem 30 millió, csak 2000 lírányi olasz jövedéki részvény égett el.

Legujabb táviratok.

Konstantinápolyból távirják: Ignatieff világos alleanceajánlatokat tett, ellensúlyál az osztráporosz szövetségeknek. Ez allianzba Gorosakoff Franciaországot és Dániát is bele akarja vonni.

A „Tagblatt“ jelenti Rómából: a jesusiták igen sürgetik, hogy a pápa a parlament egybelépése előtt hagyja el Rómát, de ő (a pápa) határozottan vonakodik elutazni.

Páris, szept. 25. Gambetta, hir szerint, beteg s ágyát kénytelen őrizni; bal karja fel van dagadva.

Konstantinápoly, szept. 25. A sultán Hobar pasát további hét évre kinevezte az összes török tengeri erők főparancsnokául. — A napokban több choleraes ét fordult itten elő.

München, szept. 24. Az ó-katholikusok ma tartott utolsó nyilvános ülésében Reinkens, Stunge, Tengeremann és dr. Michaelis beszéltek. Az előhaladt idő miatt a kath. programot nem lehet má felolvasni. Schulte az elnöki székét — Dollingerre mondott éljenek után — visszaadta Wolff főállamügyésznek, ki Lajos királyt életé bezárta a gyűlést. A tárgyalások alatt sok helyeslési és üdvözlő távirat érkezett volt.

Páris, szept. 24. A „Siècle“ azt állítja, hogy az állandó bizottmány holnap Versaillesban egybegyűlend. Az összes lapok jelentik, hogy a kormány a negyedik felmiliárd hadikártérítés megfizetésére készül.

A „Moniteur“ írja: Ha ezen művelet sikerülend, a hat departement odahagyása nem fog sokáig késni, és a berlini kabinet azon szükségessébe leendő helyezve, hogy nekünk még további engedményeket tegyen az esetre, ha folyvást ragaszkodni akarna az elsasi kézműárak bevitelére iránt teendő kedvezményekhez.

A Pesten tartott országos jogászgyűlés.

A megnyitáson mintegy 500 tag jelent meg. Pauler T. üdvözlőlvén a gyűlést, megválasztatott a kor-elnök és korjegyző. Majd Pest és Buda városok nevében Bogisich fogadta a jogászgyűlést. Az elnökválasztás megtörténte előtt Horváth B. egy levele olvastatott fel, a melyben a pártszakadás kikerülése végett le mond az elnöki jelöltségről. Szilágyi Virgil indítványára hozzá láttak a szavazáshoz s a 394 beadott szavazat közül 302 esett Horváth Boldizsárra, 91 Hoffmann Palra és 1 Paulerre. Azonnal küldöttség ment az elnök meghívására, ki meg is jelent s kijelenté, hogy a gyűlés átirata előtt meghajol, elfogadja az elnökséget. Remek beszédét holnap adjuk.

Róma felszabadulásának évfordulója.

Rómának e hó 20-án örömmünnepe volt, felszabadulásának első évnapját ilte meg. Már előtte való este nagy tevékenység uralkodott mindenfelé a város főbb utcáiban. Az utcásarkokon a különböző körök és munkásegyletek falragaszai gyűlésre hívták egybe a tagokat, ezenkívül manifestumok voltak olvashatók a hadsereghez és az önkéntesekhez intézve. — A Popolo téren egész éjfélig dolgoztak egy pavillonon a városi hatóság s a meghívott vendégek számára, honnan a más-napi menetet szemlélhessék. A kereskedők a Corsón kiaggatták szines papírlámpáikat „Éljen szept. 20-ka“ felirattal. — A Colonna téren egész este nagy néptömeg sereglett össze s nyolcz óra felé mintegy 150 fiatal ember sietett végig a Corsón lámpákkal és szövétneknek, mivel főleg a gáztársaság ellen akartak tüntetni, minthogy a lámpák ez este nem tudni mi okból, nem égték oly világosan mint rendesen.

Az ünnepély napján már kora hajnalban sűrű néptömeg hullámozott az utcákon, a házak szönyegekkel s virágfüzerekkel díszítették s nemzetiszínű zászlók lengtek mindenfelé, köztök néhány angol és amerikaival. A városi hatóság, mint az nagy ünnepélyeknél szokás, sárga homokkal hintette be a Corsót. (Hajdan csak azon utcák hintettek be ily sárga homokkal, melyeken a pápa végig haladt, míg egyebütt a pozzolanai vörös föld szerepelt.) A polgárok öltönyökön nemzeti kokárdát, mások ily felirattal „Éljen 1870 szept. 20-ka“ kis zöld levelet viseltek.

A különböző testületek és körökből alakult körmenet, élén két nemzetőri zenekarral, reggeli fél kilencz órakor indult meg a Navona térről a néptömeg egetverő éljenzése között. Mindegyik testület zászlaján e szavakat lehetett olvasni: „Éljen szept. 20-ka“. A menet zenszó mellett az Apollinare és St. Agostino téreken, a Scrofa, della Fontana utcákon, a Corsón és a Tre Ladroni utcákon a Quirinalig haladt, hol lelkesült éljenzések között elvonulván, tovább folytatta útját a Monte Cavallotól a Porta Piahoz vezető nagy utcán. Noha az ég mindinkább elborult, a Monte Cavallo téren megszámlálhatlan lelkesült néptömeg gyűjt össze.

A városi hatóság elrendelte, hogy a „Corsó di Porta Pia“ ut ezután „Via Venti Settembre“ nevet viseljen s ily feliratu táblákat alkalmazott is rögtön az említett uton. A Porta Pia felé haladtában a menetet utolérta az

eső, mely egy negyedórai bő hullás után megállott s a némileg megzavart rend ismét a rendes kerékvágásba tért vissza.

A Porte Pianál, ott, hol az olasz ágyuk az első rést lötték, emlékkő állítottatott fel, melyet a nép a magával hozott virág- és babérszuszorukkal egészen elborított. Az itten összesereglet kocsi a kapun kívüli egész tért elfoglalták s hosszú tömör sorban egész a Ternini kutig nyultak.

Az emlékkő mellett általános lelkesültség tört ki, hangosan élették a királyt, a hadsereget, Garibaldit s a Porta Pia mátyrjait. Piacini Róma polgármestere ezután beszédet tartott; felsorolta azon eseményeket, melyeket e nagy nap a rómaiak emlékébe idéz, hangsúlyozván, miszerint a rómaiak az egység nagy művének teljesültét a királynak, Garibaldinak és a hadseregnek köszönhetik, beszédét élén tetszés követte. Utána egy fiatal tanuló beszélt, mit a manifestációk hosszú sora kövelett.

Ezek végével a menet a St. Susanna utcán visszafel vette útját s a Barberini téren a legszebb csendben és rendben szétoszlott; semminemű rendezavarás nem fordult elő.

Lapirodalom.

A „Hon“ és „Pesti Napló“ vasárnapi számainban olvassuk.

A Deutsch-féle könyvnyomda- és kiad.-részv.-társ. lapkiadványai:

Egy izletesen összeállított program-csoportozat fekszik előttünk, mely vázlatos jellemzését adja néhány legelterjedtebb hazai lapunknak. Épen széles elterjedtségüké fogva eléggé ismertek eme lapok az olvasóközönség előtt; mindazonáltal nem vélljük fölöslegesnek, ha tüzetesen szólunk e csoportozatról, mely magába foglalja az ifju és öreg; férfi, nő és gyermek előtt egyiránt kedves, a társadalmi, politikai és családi körökre nézve egyiránt érdekelő bíró lapok tervezetét.

Legteljesebb jelenségképen említhetjük fel e csoportozatból a „Magyarország és a Nagyvilág“ című nagy képes hetilapot, melyről önhielzés nélkül el lehet mondanunk, hogy az időszi irodalom legdrágább és nem vállalata, s mely egy művészi kiállítás, mint a tartalom magvaságának tekintetében: mindenkor bátran kiállja a versenyt a hazai és a nálunk még mindig föltöbbség elterjedt hasonfajta német vállalatokkal. Ezen fölül a kiadók mindent elkövetnek, hogy előfizetőik számát ne üres hühöval, hanem a lap folytonos tökélyesítésé által gyarapítsák, mire nézve legyen elég például felhoznunk a lap mellett legközelebb megjelenendő műlapot, mely „Szigetvár végperceit“ Véber mesteri ecsetje után ábrázolja, s mely München egyik kitünő műintézetéből közelebb kerül ki. Csak kötelességet teljesítünk, midőn figyelemzetjük a közönséget, hogy e remek műlapot minden jelenlegi előfizető, ki két forintjával a lapra egy évnegyedre előfizetett: ingyen kapja, s azon kívül ez év utolsó negyedévre egy körülbelül 30“ nagyságu oly aczélmetszetben fog 25 krnyi csekély utánfizetés mellett részesülni, melynek értéke legalább is 10 — 15 frt.

Nem kevésbé figyelemreméltó vállalat a „Divat“ című divatlap, mely semmi tekintetben sem áll mögötte sem a berlini „Bazar“-nak sem a francia divatlapoknak, s melyet a jelen tehetségu Wohl Janka és Stephanie ritka tapintattal szerkesztetik. Hogy mily olcsó e lap, mutatja az, hogy, míg a hasonló terjedelmű, de kevesebbet nyújtó divatlapok ára egy évnegyedre 3 frt, ezé csak 2 frt, melynek fejében az előfizető mindakét részt kapja. Ezek egyike a divatrész, sok száz képpel s nevezetesen természetes nagyságu szabásmintákkal, a másik a szépirodalmi rész, művészen illusztrálva; ez oly jeles szöveggel jelen meg, minőt nőnek csak nő képes nyújtani. Különösen megemlítendő e lapnál még az is, hogy ez az egyedüli Magyarországon, mely a divatképeket pompásan szinezett aczélmetszetekben adja.

Mint a maga nemében páratlan vállalatot kell felmlitenünk a „Képes Világot.“ Ez a legizletesebben kiállított, illusztrált regény- és beszély-folyóirat, mely már hat év óta áll fenn s egyik fölönyét abban látjuk, hogy az előfizető csekély összegért (1 frt 50 kr. negyedévre) ép oly beces, mint olcsó könyvtár birtokába juttatja.

Egy felhívást is olvasunk az előttünk fekvő program-csoportozatban, mely „a szülékhöz, nevelékhöz és tanítókhöz“ van intézve. Ez a „Kis Lap“ című képes gyermekújság előfizetési felhívása, melyre annál inkább figyelemessé teszszük a közönséget, miután ennél csinosabb, kedvesebb és czélszerűbb lapocskát gyermekek számára képzelné sem lehet.

Képei mind a gyermekéletből merítvék, s szövege oly kedves, gyermetes, vonzó és annyira alkalmas a gyermek mulattására és képzésére, hogy azoknak, kiknek gyermekük nevelése és képzése szívükön fekszik, ennél olcsóbb és czélszerűbb eszközt alig ajánlhatnánk. Ára évnegyedre csak 1 frt.

Találunk itt végül felhívást két vállalatra, melyek közül egyik a komoly, másik a vidám olvasmány barátait a legnagyobb mérvben érdekelheti. Az első alatt értjük Kákai „Heti krónika“-ját, mely nemcsak azokra

nézve kellemes és tanulságos, kik a heti politikai eseményeket akarják ismerni, hanem mindenkire, ki az oly szellemgazdag cikkeket, minők e lapban olvashatók, gyönyörűt talál. S e nagy negyedreét alaku lap negyedévi ára csak 1 ft.

A vidám olvasmányok iradalmunkban alig van jelesebb képviselője, mint a „Borszem Jankó.” E kitűnő élelappárti volta mellett is nem egyszer mutatta, hogy mindig elevenre találó és sokszor maró satyrájára számára a pártok és vélemények minden táborából szedi az alakokat. Azonfölül, hogy e lap szerkesztése a leghivatottabb kezekben van, emelk annak becét a kitűnő rajzok, melyek közül főleg kiemelendők tartjuk a kedvelt francia szinnyomatú s minden számban megjelenő czimképeket is, nem említvén, hogy mennyiségileg is többet nyújt e lap versenytársainál.

Kedves kötelességet vélnék teljesíteni, midőn az olvasó közönség figyelmét e jeles lapgyűjteményre felhívjuk, s nem kétkedünk, hogy kevés művelt család van hazánkban, melyből oly kitűnő vállalatok mint a „Magyarország és a nagy világ,” a „Képes Világ,” „Kis Lap,” „Borszem Jankó,” Kákai „Hetikronika”-ja egészben hiányozni fognak. A. Sz.

Közgazdaság. Gazdászati szemle.

I. Borszéki utamban figyelemmel kísérvén bérczes hazánkban leginkább igénybe vett terményét a törökbu-zát, azt felutazásomban az országot által érintett Aranyos-, Maros-, Nyárad és N.-Küküllő mentében nagy részben oly állapotban találtam, a mely a termés mennyiségére nézve sem igen nagy, de a megérésre nézve éppen kevés reményt nyújt. Augustus vége felé ért csőt még a legjobban álló törökbu-zásokból s lehetett kiszemelni; siettető éresem felfűzött koszorukat a házak tornácaizai nem mutattak; ezeket leutazásomban a Maros felső vidékén csak Déván alól lehetett itt-ott látni. A Maros felső vidékén Topliczától le nagy darab földön alig is fog az idén egészen jó törökbu-zakosozu mutatkozni, miután az e hó 15, 16 és 17-én esett hatalmas hóharmat a még nagyon fejtes törökbu-zát egészen lefőzte. Ez az elemi csapás a Maros többi vidékein is tetemes károkat okozott. A Szász-Régennél kezdődő szőlőhegyeket is bántotta. A Mezőség se maradt megkímélve. Az országot mentén le nem forrázott foltokat, csak Szilvás mellett és Mócsnál láthattam; még is általán véve a Mezőség kedvezőbben fekvő vidéke kevesebbet szenvedett; mivel Szilvástól kezdve nagyon ritkán ugyan, de még is láthattam jól érésnek indult vetést, míg a Maros mentén csupán Vécsnél és Szász-Régen mellett lehetett olyan törökbu-zát szorványosan látni, a mely tökéletes érettségi szint mutat. A Mezőség termésének ötöd része valahogy csak megérhetik; de a Maros felső vidékén a törökbu-zavetésnek alig huzadrésztét fogja a gazda élvezhető állapotban haza szállíthatni. Topliczán felül még

annyi se lesz, mivel ott az égaj a törökbu-zának kevésbé kedvező.

Az országtól beebb eső vidékekről se nyerhettem jobb tudósításokat.

Már ha megfontoljuk azt: hogy az idén a tavaszi időjárás, sőt a tavalyi miatt is a törökbu-zavetés általában gyengébbek, mint kedvező évben szoktak lenni, ki kell mondanunk: hogy a törökbu-zatermés dolga az idén nagyon is rosszul áll, keveset ígér.

Ámde azért ne dőbbenjünk meg igen nagyon, mert egyfelől a szalmás gabonanemek idei buja termése pótolni fogja nagy részben a törökbu-zá hiányát, ha nem is oly szép és idegen magvaktól ment szemekkel mint az egészen kedvező években; másfelől az ilyen mostoha helyzetben a leginkább sújtott havas-vidéki lakosok nélkülözhetlen törökbu-zásokat még tűrhető árban fogják megszerezhetni a szomszédországokból, így p. o. Borszék vidékén még tavalyi moldovai törökbu-zá kis vékáját jelenleg is lehet 1 frt 70 krral megvásárolni.

Mindazonáltal nagyon szükséges, hogy mindenki minden törökbu-zakészletet jól megtakarítsa és ha lehet ne más czélra, hanem emberi tápra használja fel.

A mi a törökbu-zá hiányát nagyban pótolhatná, az a pityóká, de erről se nyer az utas kedvező értesülést.

Mindenfelé bőven termett a zab, a széna és a sarju. Sajnos, hogy a lóhusevés nálunk még nem jött divatba, s hogy a marhahas magas ára már az alsóbb néposztályt is a vegetariáner életmódra szoktatja.

Vajha a miveltebb osztályok anyai lenkiérvél birnának, hogy egy évig csupán vegetarián kenyeret egyenek és így a gabnának korpájában lévő legértékesebb részét megmentsék az ember számára.

Szentgyörgyi József.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, szeptember 27.

T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak lejáró előfizetéseiket mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék a szerkesztőség.

Ő Felsőének kabinet-irodája, az udvari fizető hivatal, egy kis háztartás néhány szakácsosál még Budán tartózkodik, az előbbi néhány kérvényt intéz el, melyek a királyi utóbbi budai tartózkodása alatt beérkeztek, az utóbbi még azért időzik ott, hogy gondoskodva legyen a vendégekről, ha netán ilyenek a táborból Budára jönének. E hó 29-én azonban az egész udvari kíséret Bécsbe megy.

M.-Vásárhelyt f. hó 26-ra viradólóg 4 boltot u. m. a Buducz János, Izmael Károly, Fülöp József és Reichalsbergét kísérlettek meg feltörni, mindegyik erős lakatait leszedni; — de a boltba bemenni képesek nem voltak.

A színelőadások jövő szombaton kezdődnek, és pedig „Hamlet”-tel, felerészben az általános színész kebelzeti nyugdíj intézet javára.

A helybeli keresk. és iparkamara a f. hó 28-án d. u. 3 órakor gyűlést tart, a melynek főbb

tárgyai lesznek: a legfőbb számszék által tett kérdőpon-tokra adandó véleményezés: vásárendéylek és rendes tárgyak.

Az erdélyi gazdasági egylet hivatalos helyiségeit f. évi október 1-től kezdve kültordautca 11. sz. házba — a rom. kath. lyceumi könyvnyomda első emeletébe teszi át. Kolozsvárt, szeptember 26-án 1871. Gamauf Vilmos, titkár.

Opium-klub. Párisban most alakult egy „opium kedvelők társulata,” mely Páris egyik elegans szállodájába rendezte be helyiségét. E társulat azon célból alakult, hogy „a jelen szomorúságai mellett a valót kiverje fejéből.” Ezen szállodában számos díszes boudoir van e czélra nyugágyakkal és opiumfüstölő készülékekkel berendezve. A klub minden tagjának kötelessége az opium-mámor után a mámor alatt tett észleleteiket és felfedezéseiket egy jegyzőkönyvébe beírni, hogy az az év végén nyilvánosságra hozassék.

Snum cuique. Philadelphában egy német tejárus meggazdagodván, két aranyokkal terhelt zacskóval indult vissza hazájába. Alig hogy a hajó fedelzetére ért, felnyitja az egyik zacskót, és a benlevő aranyokat újra megszámlálta. E foglalkozásánál szerencsétlenségére egy majom szemmel tartotta őt. A tejárus semmi rosszat sem gyanítva, a zacskót ismét beköti, de alig, hogy azzal készen van, a majom hozzá ugrik, a zacskót kezeiből kirántja, s az árcocz tetejére felszökik. Odafenn a zacskót szépen feloldja s miután előbb a csillogó aranyokat megbámulta volna, egyenként felváltva majd a fedélzetre, majd pedig a vízbe dobálni kezdé, e működését folytatta mindaddig, míg csak a zacskóban aranyra akadt. Midőn a dobálással készen lett, a megrabolt sógor, ki az egész jelenetnek akarata elleni szemtanuja volt, kétségbeesetten felkiáltott: „Nem is hiszem, hogy maga az ördög ne lett volna; mert a mi vízből jött be, azt ismét a víznek, a mi pedig tejből befolyt, azt meg nekem juttatta vissza.”

Chinai színház. Lord Macartey egy saját-szerű színházi előadásról ír, mely a pekingi császári színházban folyt. A színház — írja — rendkívül tágas, szellős és a chinai igényeknek megfelelőleg festményekkel és lámpákkal van ékesítve. Együttal igen szép és kellemes lakások vannak benne a színészek számára, továbbá nyaralók, kertek stb. Az egésznek kerülete egy negyedórányi. Az előadott darabok tárgya többnyire igen morális és a párbeszédnek chinai bölcseszék és antik hősök mondásaival fűszerezvék. Az előadás, melyről szólok, tizenkét napon és tizenkét éjen át szakadatlanul tartott. A meghívott vendégek föl s alá jártak, ettek, aludtak, de találkoztak köztük olyan lelkesült is, a ki csak egy-egy negyedórára távozott. Az előadás trágikus és komikus volt egyszerre. A töredékek mellett adtak azonban befejezett egész műveket is. A színészek szavalltak, énekeltek, de zene nélkül. Csataképeket és szörnyű gyilkolási jeleneteket is adtak közbe-közbe. E non-

plusultra előadást aztán egy nagy pantonime zárta be. Czime: „Az Océán eljegyzése a földdel.” Jöttek sárkányok, elefántok, tigrisek, struccok; a földből nőttek tölgyek, fenyvek, theabokrok stb. Az Océán sem maradt el. Kíneseit oda szórta a föld lábaihoz, cethalok, delphinek, kagylók, korálok, teknőczők stb. szerepeltek ezek között. Aztán jöttek egész hajók, sziklák, szivacsok stb. körbe forogtak s a császári páholy-előtt egyesültek, mignem aztán jött egy borzasztó cethal s elnyelte az egészet. E jelenet rendkívül tetszett a chinaiaknak, annyira, hogy — talán most is azt kiabálják. „Has! houng haho!”

A pörkölt kávénak arómája a leggondosabb megörzés mellett is elpárolog; ennek megállítására Dr. Liebig tanár a következő utasítást adja. A friss pörkölt kávé, mindön még a pörkölt edényben van, hintessék meg porrá tört czukorral és kevertessék meg jól. A czukor azon elolvad, és minden egyes kávébabot légmentes hártával lát el, mi által a kávé csillogó színt nyer. Ezen kezelés után a kávészag majdnem egészen elvész, de az őrlésnél ismét előjön.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Sept. 26-ról: 5% Metalliques 58.65. 5% Nemzeti kölesön 68.90. 1860-diki államkölesön 99.20. Bank-részevények 770. Hitelrészvények 293.— London 119.25. Ezüst 120.— Cs. kir. arany 5.73. Napoleondor 9.54.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79.80. Temesi 76.50. Erdélyi 76.30. Horv.-Slavon —.—

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Nyilttér.

(215) 3-40

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker
biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebésztudor, szülés és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 óratól 1-ig és
déltűn 3 óratól 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám,
I-ső emelet 14. sz.

Dijjal ellátott levelekre azon-
nal válasz adatik.

V. Beküldetett. 17.
Minden betegnek erő és egészség, orvosság és
költség nélkül.

Revalesciére du Barry Londonból.

Minden betegség gyógyítása gyógyszer és költség
nélkül a delicat Revalesciére du Barry által Londonból,
a mely gyermekeknek és felnőtteknek 50-szer megtaka-
rítja a gyógyítási költséget.

72,000 gyomor-, ideg-, altesti-, mell-, tüdő-,
gége-, hang-, lélegzés-, mirigy-, vese- és húgyhólyag-
baj gyógyítása, a miről kívánságra másolatok ingyen és
bérmentesen küldetnek.

Gyógy. sz. 64.210.

Nápoly, 17. april 1862.

Uram! Egy májbaj következtében 7 év óta bor-
zasztó állapotban voltam, elsorványodtam, s kinlódtam.
Nem valék képes irni vagy olvasni; minden izom resz-
ketett testemben; rossz emésztés, folytonos álmatlanság
szüntelen idegigergésben tartott, mely ide oda üzött, soha
nyugtot nem adott; e mellett mindig buskomor valék.
Sok orvos kimerült gyógyításomba, de bajamat nem
enyhíté. Teljes kétségbeesésben megkísértém önnek
Revalesciére du Barry-ját, s most, miután 3 hónapig
éltem vele, halál monok az Istennek. A Revalesciére

legnagyobb dicsőretet érdemel, visszaadta tökéletesen
egészségemet s abba a helyzetbe tett, hogy társadalmi
állásomat ismét elfoglalhatom.

Öszinte hálaival és teljes tisztelettel

Bréhan marquis.

Táplálóból lévén a húsnál, a Revalesciére felnőttek-
nek és gyermekeknek 50-szer behozta árat gyógyszer-
kezelésben.

1/2 fontos bádog szelenczékben 1 frt. 50 kr.
1 1/2 frt. 50 kr., 2 1/2 frt. 50 kr., 5 1/2 frt. 10 frt.,
12 1/2 frt. 20 frt., 24 1/2 frt. 36 frt.

Revalesciére csokoláde poralak- és táblákban:
12 csészére 1 frt. 50 kr. 24 csészére 2 frt. 50 kr.

48 csészére 4 frt. 50 kr. poralakban 120 csészére 10 ft.
288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt.

Kapható: Barry du Barry és társa által Bécsben
Wallfischgasse 8. és Faulk József fűszerkereskedésében,
Pesten Török-nél, Brünben Eder F.-nél, Kolozsvárt Binder
K. úr gyógytárában bel-monostorutca a Redoute
során. Továbbá: Kronstädter József úrnál
kül-monostorutca 134 sz., bel-monostorutca 175 sz.
és főtér 2. szám a zálogintézetnél, valamint minden vá-
rosban jó gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél; a
bécsi ház ezen felül mindenüvé elküldi postai utalvány
vagy utánvét mellett.

Hivatalos.

3290—1871.

3-3 (270)

Árlejtési hirdetmény.

Belső-Szolnokmegyében a galgó-magyar-láposi utvonalon Macskamezőnél a Lápos folyon és a dápataki patakon tervezett két hid felállítására nyilvános árlejtési utján vállalkozó-
nak adatik át. — A Lápos folyon építendő 30 öl hosszú hid kikiáltási árul 8892 frt 11 kr.
A dápataki patakon építendő 5 öl hosszú hid kikiáltási árul pedig 980 frt 99 kr, összesen
9873 frt 10 krrban állítatott meg.

Midőn a folyó évi július 12-én 2482. sz. a. kelt hirdetéssel idei augusztus 20-ra
küzűtő árlejtési vállalkozók hiányában eredménytelenül maradt, a fennirt hidaknak vállal-
kozók által leendő felállítására czéljából f. évi október 15-én d. e. 10 órakor a megye-
háznál újabb árlejtés fog tartatni. — Az árlejtés napjáig szabályszerűen kiállított irásbeli
ajánlatok is elfogadhatnak. — Vállalkozni kívánók a kikiáltási ár 10%-tőljárt kötelesek az
árlejtés megkezdése előtt letenni, s vállalkozói képességüket bizonyító hatósági bizonyítvá-
nyukat bemutatni. — Ajánlatok a két hidra külön-külön s együttesen is elfogadhatnak, előnyvel
azonban az birand, ki mind kettőre együttesen kíván vállalkozni.

A részletes árlejtési feltételek, valamint a felsőbbleg jóváhagyott műszaki tervezetek a
megye jegyzői irodájában neponta a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Belső-Szolnokmegye tisztségének Deesen,
1871-ki szeptember hó 6-án tartott üléséből.

Kiadta: Szarvady Pál, főjegyző.

Hirdetmény

a selmeczi bányász és erdész akademiáról.

Azoknak, kik kiképeztetésük végett ezen akademiára felvételt szándékoznak, szol-
gálgjanak tájékozásul a következők:

A bányászakademia teljes tanfolyama 4 évre terjed, és áll az előkészítő folyamból és
a szakfolyamból, melyek mindenike két-két évet vesz igénybe.

Az erdészakademián az oktatás 3 évfolyamot foglal magába, melyek elseje előkészítő
folyamnak tekinthető.

Előadási nyelv a magyar.

A tanév kezdődik október 1-én s végződik július utolsó napján.

A hallgatók rendesek, rendkívüliek vagy vendégek.

A rendes hallgatók minden tantárgyat kötelesek hallgatni a tanterv szerinti rendben,
holott a rendkívüliek tantárgyaikat a czélszerű rend megtartása mellett szabadon választhatják.

Azoktól, kik akár a bányászati, akár az erdészeti előkészítő folyamában mint rendes vagy
rendkívüli hallgatók belépni akarnak, megkivántatik, hogy érettségi bizonyítvánnyal, vagy
egy felső reáltanoda mindhárom osztályáról szóló, legalább kielégítő bizonyítvánnyal birjanak.

Rendkívüliek azonban felvételhetik bárki is, ha elégséges előképzettséget a reál-
tanfolyamokban, — a melyet t. i. főgymnasiumban, vagy főreáltanodában nyerhetni — felvételi
vizsga letétele által bebizonyította.

Rendes hallgatóul felvételhetik közvetlenül a szakfolyamba az is, ki az előkészítő fo-
lyam tantárgyaiban való képzettségét müegyetemi bizonyítványokkal kimutatja.

A ki felvételi vizsgát akar tenni, 20 forintnyi vizsgadíjt köteles előre fizetni.

Államszolgálatba rendesen csak végzett rendes hallgatók vétetnek fel.

Vendég hallgató gyanánt minden önálló, vagy arra gyámjától vagy szülőtől engedély-
lyel bíró egyen, minden egyéb feltétel nélkül felvétetik. Vendégeknak sőt bárkinek, ki az
illető tudományt bármilyen módon magáévá tette, előleges bejelentés és 20 frtnyi vizsgadíjnak lefi-
zetése után vizsgát tenni szabadságában áll.

Különbön az akademián tandíjak nem fizettetnek, s az említett vizsga díjakon kívül a
hallgatókat csak 5 frtnyi beiktatási, és az akademián ifjúság önszegélyző egyletébe az akademiára
való beiktatásnál egyszer mindenkorra befizetendő 3 frtnyi tagsági díj terheli.

Mindazon által megjegyezendő, hogy a tankirándulások évenként mintegy 50 forintot
vesznek igénybe, mely költségeknek alkalomszerinti fedezésére a szülőknek, vagy a gyámnak
magukat, a felvételi folyamodványhoz csatoln hiteles nyilatkozat által kell kötelezniök.

A felvételi vizsga mellett belépő rendkívüli, valamint a vendég hallgatóknak legalább
18 éveseknek kell lenniök.

A felvételi folyamodványok a szükséges okmányokkal ellátva a selmeczi m. k. bányász
és erdész akademia igazgatóságának október 6-ik benyújtandók, később érkezettek tekintetbe
nem vétetvén.

Állami ösztöndíjak ezen akademián a következők:

20 bányászakademiái, 4 bányászszámvévségi, 8 erdész akadémiai és 2 erdészeti szám-
vévségi; mindenik évenként 300 forinttal.

Ezen kívül az országgyűlés engedélyezett erdészeti ösztöndíjakra évenként 4000 frt.
melynek miképi felosztásáról az intézkedés közelebről meg fog tétetni.

A nagyméltóságú m. kir. földmívelés ipar és kereskedelmi miniszterium részéről is van
bányahatósági szolgálatra készülő számára 2 ösztöndíj, évi 315 frtial, melyek egyikének
esetlegesen 420 forintra való felemelését a nevezett miniszterium fenntartja.

Akademiái ösztöndíjak rendesen csak olyanoknak adományoztatnak, kik az akademián
legalább egy félévet jó sikerrel végeztek. 3-3 (269)

A m. kir. bányászati és erdészeti akademia igazgatóságától

Selmeczen, 1871. évi szeptember hó 11-én.

Nem hivatalos.

egy török csász. 400 frankos
díjsorsjegy tizedrészére
12 o. é forintjával.

A legközelebbi huzás

már f. é. október 1-én lesz.

Főnyeremény 300,000 frk. aranyban.

Visszavásárlás a napi árkelet szerint. — Kibocsátja s az összeg beküldése mellett kapható
az osztrák központi bank-tól

Bécs, Stock im Eisenplatz 3 sz.

Jegyzés. Váltóirodán k mindenféle állam és üzleti papir, arany- ezüstpénz, bank-
jegyzet sat. eladását és vásárlását pontosan a napi árkelet szerint eszközli.

Megrendelések a cs. k. tőzsdé számára legpontosabban teljesítetnek.
(Utánnyomat nem fizetődik.) (254)

(272) Beküldetett. 3-3

Alter és Kiss

magy. kir. udvari divatúru szállítók Pesten,
váci- és régi postautca sarkán,
ajánlják női divatczikkkel gazdagon ellátott
raktárát mindennemű francia selyem-kelmék,
beszövött cháleok, angol plaidek, chinai kre-
ponendők, finom divatkelmek és olesó ruha-
szövetekből.

Van külön divattermük kész czikkkel,
melyben egész női öltözetek (costume-ok) bár-
sony, selyem és posztó paletók, színházi és
téli köpenyek, otthonkák, écharpe-ok, bálí föl-
vetők s valamennyi é s szakmába vágó tárgyak a
legnagyobb választékban és legújabb divat szer-
int készitve találhatnak.

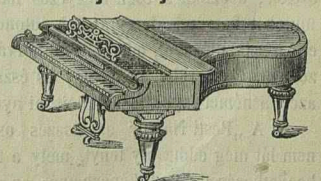
Készitene továbbá saját varrótermükben ru-
hákat a legújabb francia divatminták szerint,
elfogadnak egész mennyasszonyi készletek ösz-
szállítását.

Vidéki megrendelések akár szövetekre akár
kész öltönyökre gyorsan és pontosan teljesít-
tetnek s az utóbbiakra mértékül egy jól álló
derék s az alj előhossza szükségeseltetik.

Mintagyűjtemények választás végett a legna-
gyobb szivességgel küldetnek be.

22- (176)

Uj és kijátszott

ZONGORÁK

a legjobb bécsi firmáktól, kezesség mel-
lett a bécsi árban kaphatók

TRISKA FERENCZ.

zongorakereskedőnél
hid-utca 315 szám.

Küigazításokat alaposan végez, méltányos
árért, kezeskedvén azok tartosságairól.